

СЪДЕБЕН СЪВЕТ
Дата

ДО **ВСС - 6709** **14.07.17**
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ
НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
НА РПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Към Ваши № ВСС-9563/11.07.2017 г. и № 9666/12.07.2017 г.

ОТГОВОРИ

от РУМЯНА ГОСПОДИНОВА ИЛИЕВА,
съдия в Апелативен специализиран наказателен съд, на въпроси на
Сдружение за осъществяване на общественополезна дейност
СПИНОК, представлявано от Ангел Иванов Ангелов,
във връзка с участие в процедура по избор на
Административен ръководител - Председател на АСНС

1. Специализацията на СНС и на въззивния нему АСНС е с оглед предметна компетентност, очертана в разпоредбата на чл. 411а, ал. 1 НПК, по материя, по предметен критерий и е свързана с правната квалификация на деянията, а именно: дела за престъпления против Републиката по глава първа от особената част на НК, престъпления по чл. 321 и чл. 321а от НК, както и изчерпателно изброени престъпни състави, съдържащи квалифициращ елемент „деянието е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, на организация или група по чл. 321а НК, от лице, което се занимава с охранителна дейност, от служител в организация, която извършва охранителна или застрахователна дейност, от лице, което действа по поръчка на такава организация или се представя, че действа по такава поръчка, от лице от състава на Министерството на вътрешните работи или лице, което се представя за такова“.

2. СНС и АСНС провеждат държавната наказателна политика в областта на борбата с организираната престъпност чрез правораздавателната си дейност по делата, включени в материалната им компетентност, определена в процесуалния закон.

3. Не са ми известни критики в твърдяната насока. Не намирам, че характеристиките „трибунал“ носят негативна оценка доколкото този термин, според даденото в Български тълковен речник обяснение, се

използва в смисъл на Висше съдилище, Военен трибунал, Висш съдебен институт.

Подсъдимите в производствата пред СНС и АСНС са лица, извършили престъпления, които попадат в изключителната подсъдност и обхват на правораздавателна власт на тези съдилища.

Не споделям твърдението, че специализираните наказателни институции са създадени от държавата за „реклама на успешно провеждана наказателна политика“. Всички съдилища, включени в системата на българското наказателно правосъдие, с правораздавателната си дейност по дела за престъпления, включени в тяхната подсъдност, осъществяват държавната наказателна политика.

4. Деяние, съставляващо „Маловажният случай“, по смисъла на легалното определение на чл. 93, т. 9 НК, обуславя ангажиране на по-лека наказателна отговорност на дееца, в привилегированите престъпни състави, посочени в особената част на НК. Решаването на въпроса дали деянието съставлява престъпление и следва ли да се квалифицира по по-леконаказуем състав, е въпрос, който съдът решава при постановяването на съдебния си акт. Прилагането на закона съответно на доказателствата по делото и формираното вътрешно съдийско убеждение, в рамките на състезателен наказателен процес и при съблюдаване на принципа на ЕКЗПЧОС за „равенство на оръжията“ на страните в процеса, е неприемливо да се определя като „проблем за успешна наказателна политика“.

5. Съдията в правораздавателната си дейност се подчинява единствено и само на приетия от законодателната власт закон, който е задължен да приложи еднакво и точно съобразно доказателствата по делото и формираното въз основа на тях вътрешно убеждение.

Въпросът за подсъдността на наказателните дела подлежи на изрична законова уредба и не би могъл да бъде променян съобразно „приемане“ или не от правоприлагащия орган.

Мотивите на МС, като вносител на Законопроект за изменение и допълнение на НПК в частта, в която се предвижда разширяване на компетентността на СНС за корупционни престъпления, извършени от лица, заемащи висши държавни длъжности, изложени и защитени и в хода на проведеното на 21.06.2017 г. заседание на Комисията по правни въпроси на Народното събрание, са ускоряване на наказателния процес и „ефективно правораздаване при корупционни престъпления по високите етажи на властта“. Предлага се, с оглед „по-голямата специализация на СНС, да решава дела с фактическа и правна сложност“. Личността на който и да е административен ръководител на орган на съдебна власт не е посочена, като обосноваваща „подобна законодателна инициатива“.

6. Не намирам за правилна съдържашата се в зададения въпрос интерпретация на сентенцията „Правосъдието е основа на държавността“,

разделяне на правосъдието на наказателно, гражданско и прочие и изкуствено извеждане „фундаменталността“ на един или друг клон на правото.

Считам, че изключително важно е да бъде разбрано, че няма общество без правосъдие, без съдебна система, че съдът е символ на държавността и силният съд е основата, която крепи силните демокрации.

7. Независимостта на съдебната власт, като една от ценностите на модерното демократично общество и правовата държава, е предпоставка за върховенството на закона и гаранция за справедлив процес. Както беше посочено по-горе, СНС и АСНС разглеждат наказателни производства за престъпления, включени в тяхната изключителна компетентност, без каквато и да е обвързаност с органите на законодателната и изпълнителната власт. Съдът дължи да въздаде правосъдие без значение кои са страните и свързани ли са те с публичното управление, при еднаквото им третиране в процеса и без външен натиск, безпристрастно, непредубедено, при спазване на признатите и гарантирани и от ЕКЗПЧОС стандарти за справедлив процес. С произнасянето по въпроса за виновността и невиновността на тези, за които се твърди, че са извършили престъпления, съдът не решава управленски проблеми, нито може да се твърди, че по този начин се „прехвърлят отговорности и от другите власти към съдебната“.

8. Намирам за полезно да се анализира възможността Сметната палата, като особена юрисдикция, при осъществяване на одитната си дейност и очертаните ѝ в чл. 8, ал. 1 от Закона за Сметната палата функции, да бъде ангажирана с правомощия за повишаване ефективността на борбата с престъпността и корупцията и реализиране на антикорупционната политика на страната.

9. Компетентните да дадат разрешения за използване на специални разузнавателни средства субекти, за конкретните хипотези на заявяване, са изчерпателно изброени в разпоредбата на чл. 174, ал. 1-6 НПК и това са председателят на съответния окръжен, военен, специализиран наказателен, Софийски апелативен, Военно-апелативен, Апелативен специализиран наказателен съд, или изрично оправомощен техен заместник-председател, както и заместник-председателя на Върховния касационен съд, ръководещ Наказателната колегия. По отношение на общите съдилища законът не поставя изискване за професионалния профил, съобразно вид разглеждани дела, на компетентния административен ръководител или негов заместник. Личното ми виждане е, при липса на пречки и предвид специализацията по материя, тази процесуална дейност да се осъществява от съдия-пеналист.

10. С приетите /ДВ бр. 42 от 09.06.2015 г./ изменения на чл. 411а, ал. 1 НПК, компетентността на СНС се разшири, като включи и дела за престъпления по глава първа от особената част на НК – „Престъпления против републиката“. Според официално представената информация, към

настоящия момент в СНС има една постановена присъда по нохд № 3421/16 г., която не е влязла в сила. В АСНС е постановено решение по внахд № 126/2016 г. за извършено престъпление по чл. 108, ал. 1 НК.

11. Процесуалните фигури на обществения обвинител и обществения защитник са получили законодателна уредба с обнародвания в ДВ, бр. 89 от 1974 г., в сила от 1.03.1975 г. Наказателно-процесуален кодекс и отменени с ДВ, бр. 50 от 1995 г. По настоящем не намирам наличието на обстоятелства, които да обосновават необходимост от ново законодателно решение и нова уредба на обществения обвинител и обществения защитник като страни в съдебната фаза на наказателния процес.

12. В професионалната си практика не съм разглеждала дела, образувани по обвинение, свързано с „Банкова консолидационна компания“, АД.

13. Съгласно разпоредбата на чл. 105, ал. 2 от Закона за радиото и телевизията, режимът за осъществяване на радио- и телевизионна дейност е лицензионен и могат да кандидатстват, наред с регистрирани по българското законодателство еднолични търговци и юридически лица, така също и юридически лица, регистрирани по законодателството на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Надзорът за спазването на ЗРТ и на изискванията по лицензията се осъществява от Съвета за електронни медии /чл. 117, ал. 1 ЗРТ/, който при груби нарушения на принципите на радио- и телевизионната дейност има санкционни правомощия - налагане на имуществена санкция и/или отнемане на лицензията на радио-телевизионния оператор, с което лицензиантът е длъжен да преустанови радио- и телевизионната си дейност.

Ето защо, при осъществена дейност по предоставяне на медийни услуги от доставчик, под юрисдикцията на РБългария или на държава, в която е установен по смисъла на чл. 49 - 54 от Договора за функционирането на Европейския съюз, при изричен законов регламент за лицензиране, регистриране, надзор от независим специализиран орган с правомощия по прекратяване на лицензията, прогласена и гарантирана от разпоредбата на чл. 5 ЗРТ независимост на доставчиците на медийни услуги и на тяхната дейност от политическа и икономическа намеса, забрана за цензурирането на медийни услуги под каквато и да е форма, свобода на приемането и препредаването на медийни услуги от други държави - членки на Европейския съюз, не споделям твърдението за „непремерено поет риск със заплахи за суверенитета и националната сигурност“ от „допускането на чужда собственост върху национални телевизии“. При евентуално реализиране на коментираните рискове компетентните органи следва своевременно да упражнят правомощията си, включително и чрез ангажиране на съдебна отговорност.

Известни са случаи на неоснователни медийни атаки срещу представители на съдебната власт - както редови магистрати, така и „ключови фигури“.

14. И правните и религиозните норми, представляват правила за поведение, регулатор на човешкото поведение, формирани и адекватни на обществената и историческата среда.

Религията, както морала, обичая, представлява система от норми, произтичащи от възгледите за добро и зло, позволено и забранено и пр. Когато преди векове писани закони не са съществували, регулатор на човешкото поведение са били обичайните, религиозни, морални норми.

15. Не намирам за основателни съдържащите се във въпроса немотивирани съмнения за „съдебни индулгенции“ в правораздавателната дейност на СНС и АСНС.

16. Правилата на Наредба № 3 от 23 февруари 2017 г. за показателите и методиката за атестиране и критериите за отчитане степента на натовареност на прокурори и следователи и на административни ръководители и техните заместници /приета с решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по протокол № 7 от 23.02.2017 г./ установяват нормативното изискване за комплексен подход при атестиране и оценка дейността на прокурор, почиващ на обективни данни, словна обосновка и цифрови показатели. При нито един от компонентите броя на постановени осъдителни/оправдателни присъди, макар и да има своята самостоятелна тежест, не е абсолютизиран и въздигнат в единствен критерий за оценка.

17. Съгласно разпоредбата на чл. 46, ал. 2 от Наредба № 2/23.02.2017 г. на ВСС за показателите, методиката и реда за атестиране на съдия, председател и заместник-председател на съд „броят и процентът на отменените решения се отчитат като негативен резултат само когато количествено и качествено ясно разкриват липса на необходимите за изпълнението на дейността познания у атестирания в областта на материалното и процесуално право, изводима от допускането на системни съществени грешки“. Намирам, че така цитираната разпоредба ще доведе до преодоляване на съществуващия до момента формализъм при атестирането и налага комплексен и аналитичен подход, задълбочена преценка качеството на съдебния акт и на причините, довели до неговата отмяна, на уменията да се излагат ясни и убедителни мотиви, да се аргументира застъпената теза по приложението на закона, да се проследи процеса на формиране на вътрешното съдийско убеждение въз основа на събраните и ценени по предвидения в закона ред, доказателства. Ето защо, атестацията на съдията не се базира единствено на „опорния критерий“ отменени съдебни актове.

18. Не бих могла да посоча цифрово. В практиката си на съдия съм имала случаи, когато прокурорът не е поддържал въззивния протест, било изцяло, било в конкретна негова част, както и случаи, когато е оттеглял

въззивния протест, процесуално действие, което би обусловило прекратяване на въззивното производство. Като първоинстанционен съдия съм участвала в производства, в които прокурорът не поддържа обвинението, както и случаи на изменение на същото.

19. Отговорът на въпроса ще започна с корекцията, че оперативният работник, следователят и прокурорът не осъществяват правораздавателна дейност.

Не намирам, че има наложена каквато и да е „кадрова матрица“. Изборът на юридическа професия е личен и зависи от правните познания и професионални умения, оценени достатъчно високо в хода на конкурсната процедура. Наред с това считам, че за заемане на съдийска длъжност е необходимо натрупан по-широк професионален и житейски опит. За да упражняваш професията съдия е важно да си добър и почтен юрист, достатъчно мъдър, благоприличен, да въплащаваш разбирането и да убеждаваш с правораздавателната си дейност, че правото е изкуство на доброто и справедливото.

20. Намирам, че норми на НК, загубили своето значение, следва да бъдат отменени. След внимателен анализ и оценка на променените обществени отношения, които се нуждаят от съвременна регулация, на съдебната практика и международните договорености, по които Република България е страна, се въведат нови престъпни състави. Не считам наличие на необходимост от приемане на изцяло нов наказателен материален закон.

Евентуално обособяване на нови раздели „Корупционни престъпления“ и „Престъпления против съдебната система“ преценявам изцяло в компетентността на легислатурата. Решаването на този въпрос от представител на съдебната власт би довело до накърняване принципа на разделение на властите.

21. Интересите и целите, преследвани със зададените въпроси, могат най-пълно и точно да се обосноват от техния автор. Задължение на кандидатите, в хода на публична и прозрачна процедура за избор на административен ръководител на АСНС, е да положат необходимите усилия да формулират отговори, съобразно съдържателната страна на въпросите.

14.07.2017 г.

Гр. София

С уважение:

/Румяна Илиева/